

KONTROLLIARUANNE

nr OSII-2-6/06/58
13.07.2006

Justiitsministeeriumi
2005. aasta raamatupidamise aastaaruande ja
majandustehingute seaduslikkuse audit
riigi 2005. aasta majandusaasta koondaruandele
hinnangu andmiseks

Tallinn
2006

Kokkuvõte

Riigieelarve seaduse järgi peab Riigikontroll andma hinnangu riigi 2005. aasta majandusaasta koondaruandele ja tehingute seaduslikkusele.

Riigikontroll korraldas auditi "Justiitsministeeriumi 2005. aasta raamatupidamise aastaaruande ja tehingute seaduslikkuse auditeerimine riigi 2005. aasta majandusaasta koondaruandele hinnangu andmiseks" eesmärgiga anda hinnang riigi majandusaasta koondaruande seisukohalt oluliste Justiitsministeeriumi aastaaruande saldode kohta.

Riigi majandusaasta koondaruande seisukohalt olid olulisteks tehinguklassideks raha ja pangakontode, materiaalse põhivara, muude kohustuste ja saadud ettemaksete, laenukohustuste, muude tulude, tööjõukulude ja majandamiskuludega seotud tehingud. Riigikontroll kontrollis kõiki nimetatud tehinguklasse. Tööjõukulu ja majandamiskulude tehinguklassis tugines Riigikontroll ka Justiitsministeeriumi siseauditiosakonna tööle.

- **Riigikontrolli hinnangul on kontrollitud tehinguklasside saldod Justiitsministeeriumi majandusaasta aruandes 31.12.2005. a seisuga olulises osas õigesti kajastatud.**
- **Riigikontrolli hinnangul olid valimisse langenud majandustehingud sooritatud kooskõlas nende tehingute kohta käivate olulisemate õigusaktidega.**

Kontrollitud valdkondades tegi Riigikontroll tähelepanekuid raamatupidamiskorralduse, tehingute seaduslikkuse ja sisekontrollisüsteemi toimimise kohta, kuid suhtelise ebaolulisuse tõttu need Riigikontrolli arvamust kontrollitud tehinguklasside õigsuse ega majandustehingute seaduslikkuse kohta ei mõjuta.

Sisukord

SISSEJUHATUS	4
Auditi iseloomustus	4
Auditeeritud asutus	6
1. HINNANG TEHINGUKLASSIDE MAJANDUSAASTA ARUANDES KAJASTAMISE ÕIGSUSE JA TEHINGUTE SEADUSLIKKUSE KOHTA	7
2. TÄHELEPANEKUD	8
2.1. Kinnipeetavate depositeid seotud kohustused	8
2.2. Eelmise aasta tähelepanekute järelkontroll.....	8

Sissejuhatus

Auditi iseloomustus

Riigieelarve seaduse järgi peab Riigikontroll andma hinnangu riigi 2005. aasta majandusaasta koondaruandele ja tehingute seaduslikkusele.

Auditi eesmärgiks on anda hinnang riigi majandusaasta koondaruande seisukohalt oluliste Justiitsministeeriumi aastaaruande saldode kohta. Lisaks hinnangule on kontrollitud valdkondades välja toodud olulisemad tähelepanekud raamatupidamise korralduse, tehingute seaduslikkuse ja sisekontrollisüsteemi kohta.

Tähelepanekutena on aruandes esitatud leiud, mis summade ning nende ilmnemise asjaolude ebaolulisuse tõttu Riigikontrolli hinnangut raamatupidamise aastaaruande õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kohta ei mõjuta, kuid mis teistsuguste tingimuste korral võivad viia oluliste vigade tekkimiseni raamatupidamise aastaaruandes või tehingute seaduslikkuses. Tähelepanekute puhul eeldab Riigikontroll, et asutuse juhtkond arvestab oma edasises tegevuses tähelepanekute kohta käivate soovitusetega.

Riigikontroll auditeeris Justiitsministeeriumis riigi majandusaasta koondaruande seisukohalt olulisi tehinguklasse, mille saldod 31.12.2005. a seisuga on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Olulised tehinguklassid ja nende saldod

Tehingu- klassi nimetus	Tehinguklassi saldo Justiits- ministeeriumi valitsemisala 2005. a konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes (kr)	Asutus, mida auditeeris Riigikontroll	Auditeeritud asutuste tehinguklassi saldod kokku 31.12.2005. a seisuga (kr)	Osakaal valitsemis- alast, %
Raha ja pangakontod	138 260 000	Tallinna Linnakohus, Tartu Maakohus, Saare Maakohus, Harju Maakohus, Murru Vangla	124 467 000	90
Materiaalne põhivara	660 342 000	Tartu Vangla, Tartu Ringkonnakohus	513 846 000	78
Muud kohustused ja saadud ettemaksud	793 556 000	Justiitsministeerium, Tallinna Linnakohus, Tartu Maakohus, Murru Vangla, Harju Maakohus	227 315 000	29
Lühiajalised laenukohustused	7 825 000	Tartu Ringkonnakohus	7 825 000	100
Pikaajalised laenukohustused	103 386 000	Tartu Ringkonnakohus	103 386 000	100
Muud tulud	145 142 000	Tartu Maakohus, Tallinna Linnakohus, Pärnu Maakohus, Prokuratuur, Valga Maakohus, Harju Maakohus, Võru Maakohus, Viljandi Maakohus	101 612 000	70
Tööjõukulud	629 817 000	Justiitsministeerium*, Prokuratuur, Tallinna Vangla, Tallinna Linnakohus*, Murru Vangla, Tartu Vangla, Ämari Vangla*, Tallinna Ringkonnakohus*, Tartu Maakohus*, Harju Maakohus*, Tartu Ringkonnakohus*, Pärnu Maakohus*	464 890 000	74
Majandamis- kulud	249 905 000	Justiitsministeerium, Tallinna Vangla, Murru Vangla, Tallinna Linnakohus, Tartu Vangla, Prokuratuur, Ämari Vangla*	181 335 000	73

* Nimetatud asutuste kontrollimisel on vastavas valdkonnas Riigikontroll toetunud siseaudiitorite tööle.

Hinnangu andmisel kontrollitavatele tehinguklassidele tugines Riigikontroll järgmistele kriteeriumitele:

- varad, kohustused ja majandustehingud on aruannetes kajastatud täielikult ja aritmeetiliselt õigesti ning avalikustatud ja klassifitseeritud arusaadavalt;
- varad ja kohustused on tegelikult olemas, kuuluvad Justiitsministeeriumile ja on näidatud õiges väärtuses;

- majandustehingud on aruandeperioodil tegelikult toimunud ja kajastatud õiges perioodis;
- majandustehingud on olulises osas kooskõlas tähtsamate asjakohastes regulatsioonides sisalduvate nõuetega.

Hinnangu andmisel aruandeaasta majandustehingute seaduslikkusele lähtus Riigikontroll auditeeritava suhtes kehtivatest olulisemates seadustes sätestatud nõuetest. Õigusaktid, millele olulises osas vastavust kontrolliti, on raamatupidamise seadus, riigieelarve seadus, 2005. a riigieelarve seadus, riigivaraseadus ja riigihangete seadus.

Riigikontroll sooritas auditi kooskõlas INTOSAI¹ auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et auditit kavandatakse ja sooritatakse viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et finantsaruanded ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi.

Auditi käigus kontrollisid audiitorid väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad riigi raamatupidamise aastaaruande seisukohalt olulised saldod, ning analüüsisid aruannete koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtteid ja juhtkonna raamatupidamislikke hinnanguid ning majandustehingute õiguspärasust.

Audit tugines algdokumentatsiooni kontrollile, analüütilistele kontrolliprotseduuridele, sisekontrolli süsteemi toimivuse testimisele ja siseaudiitorite tööle (tööjõukulude ja majanduskulude osas).

Riigikontrolli sooritatud audititoimingud annavad põhjendatud aluse arvamus avaldamiseks riigi majandusaasta koondaruande seisukohalt oluliste Justiitsministeeriumi aastaaruande näitajate ja nende aluseks olnud tehingute seaduslikkuse kohta.

Auditeeritud asutus

Justiitsministeeriumi finantsolukorra ning majandustegevuse tulemuste kajastamise eest vastutavad minister Rein Lang (alates 13.04.2005) ja kantsler Jüri Pihl (alates 01.02.2005), kes kinnitasid ministeeriumi raamatupidamise aastaaruande õigsust oma allkirjaga. Kantsler kinnitas kogu aruande, minister allkirjastas juhtkonna deklaratsiooni majandusaasta aruande läbivaatamise ja heakskiitmise kohta. Ministeeriumi ja tema valitsemisala raamatupidamise igapäevast korraldamist koordineeris Justiitsministeeriumi halduse asekanter Priit Kama ja viis ellu pearaamatupidaja Eve Küün. Alates 01.12.2005. a on Priit Kama vanglate asekanter ja raamatupidamise korraldamist koordineeris kantsler Jüri Pihl.

31.12.2005. a seisuga oli Justiitsministeeriumi ja tema valitsemisala bilansimaht 953 miljonit krooni. Võrreldes 2004. aastaga suurenes bilansimaht 26,6%. Justiitsministeeriumi ja tema valitsemisala 2005. a eelarve täitmine oli 952 miljonit krooni ja see on võrreldes 2004. aastaga suurenenud 46 miljoni krooni võrra.

¹ *International Organisation of Supreme Audit Institutions* – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all.

1. Hinnang tehinguklasside majandusaasta aruandes kajastamise õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kohta

- Riigikontrolli hinnangul on kontrollitud tehinguklasside² saldod Justiitsministeeriumi majandusaasta aruandes 31.12.2005. a seisuga olulises osas õigesti kajastatud.
- Riigikontrolli hinnangul olid valimisse langenud majandustehingud sooritatud kooskõlas nende tehingute kohta käivate olulisemate õigusaktidega.³

² Kontrollitud tehinguklassid on toodud auditi iseloomustuses.

³ Õigusaktide nimekiri, millele vastavust Riigikontroll moodustatud valimi alusel kontrollis, on toodud auditi iseloomustuses.

2. Tähelepanekud

2.1. Kinnipeetavate deposiitidega seotud kohustused

Auditi tulemusel selgus, et kõiki vangide deposiite puudutavad kohustusi ei ole nõuetekohaselt inventeeritud⁴, mistõttu osa kohustusi oli aegunud. Näiteks:

- 31.12.2005. a seisuga oli Murru Vangla bilansis kajastatud kohustustes “Kohtutäiturile ülekantavad summad” 357 939 krooni kinnipeetavatelt täitemenetluse käigus kinni peetud raha. Sellest 85 453 krooni moodustavad kinnipidamised, mille puhul ei ole piisavalt infot isikute kohta, kelle kasuks on raha välja mõistetud, ning mida ei saa seepärast nõuetekohaselt üle kanda. Riigikontroll leiab, et vangla ei ole selle summa puhul välja selgitanud, kas nõue on tühine (deebitori surma korral) või aegunud ning kas selle võiks kanda riigi tuludesse.
- Murru Vanglale kuuluval riigikassa kontsernivälisel pangakontol, kus hoitakse kinnipeetavate raha, oli 2000. aastal kinnipeetavate töötasudest seaduse⁵ alusel kinni peetud 25 370 krooni, mida ei ole riigi tuludesse edasi kantud.

2.2. Eelmise aasta tähelepanekute järelkontroll

Eelmise aasta auditi aruandes⁶ tehtud ettepanekute täitmise järelkontrolli tulemusena selgus, et ministeerium on Riigikontrolli ettepanekud ellu viinud.

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise
II auditiesakonna peakontrolör

⁴ Rahandusministri 11.12.2003 määrus nr 105, § 50 lg 2

⁵ Täitemenetluse seadustik, § 127 lg 2 (kuni 01.12.2000 a kehtinud redaktsioon)

⁶ Justiitsministeeriumi valitsemisala raamatupidamiskorraldus ja tehingute seaduslikkus 2004. aastal

Justiitsministri vastus

Teie 03.07.2006.a. nr OSII-2-5/06/47

Meie 7.07.2006.a. nr 1-2-33/6684

Riigikontroll

Kontrollaruande eelnõust

Täname Riigikontrolli läbiviidud auditi ja meeldiva koostöö eest. Oleme tutvunud Teie poolt koostatud kontrollaruande eelnõuga „Justiitsministeeriumi 2005. aasta raamatupidamise aastaaruande ja majandustehingute seaduslikkuse audit riigi 2005. aasta majandusaasta koondaruandele hinnangu andmiseks“.

Riigikontrolli seaduse § 50 lg 4 kohaselt esitame Teile oma arvamuse meid puudutavate tähelepanekute osas.

Justiitsministeeriumi kommentaarid kontrollaruandes esitatud tähelepanekute kohta on alljärgnevad:

1. Riigikontroll on teinud tähelepaneku, et Murru Vangla ei ole seisuga 31.12.2005 nõuetekohaselt inventeerinud vangide deposiite puudutavaid kohustusi ja seetõttu oli osa kohustusi aegunud.

Nõustume tähelepanekuga. Murru Vangla viis 2006. aasta II kvartalis läbi kinnipeetavate raha arvestuse inventuuri seisuga 31.03.2006 ning selgitas välja aegunud ja tühised nõuded. Nimetatud summad on kantud riigi tuludesse 4. juulil 2006. aastal.

2. Riigikontroll on teinud tähelepaneku, et Murru Vanglale kuuluval riigikassa kontsernivälisel pangakontol, kus hoitakse kinnipeetavate raha, oli 2000. aastal kinnipeetavate töötasust seaduse alusel kinni peetud 25 370 krooni, mida ei ole riigi tuludesse edasi kantud.

Nõustume tähelepanekuga. Murru Vangla on 2000. aastal töötasust seaduse alusel kinnipeetud summa 25 369,63 krooni kandnud riigi tuludesse 26. juunil 2006. aastal.

Ühtlasi on ministeeriumi finants- ja varahaldustalitus tugevdanud kontrolli Riigikontrolli poolt auditi tähelepanekutes välja toodud tehingute osas ning samuti kontrollib Justiitsministeeriumi siseauditiosakond iga finantsauditi raames kohustuste inventeerimist ning viib läbi kohustuste vanuselise analüüsi.

Lugupidamisega

Rein Lang
Minister

Eve Küün 6 208 145
Karin Karpa 6 208 259